

ЕТИКА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ

Максим'як Т. Г.

аспірант кафедри філософії

*Навчально наукового інституту філософії та соціальної політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Штучний інтелект (ШІ) стрімко розвивається й дедалі більше впроваджується в різні сфери життя, в тому числі й в освіту. Він пропонує безліч можливостей для покращення навчального процесу, таких як персоналізація навчання, автоматизація оцінювання та збір даних про успішність учнів. Проте, окрім переваг, використання ШІ в освіті несе й певні ризики, пов'язані з етичними міркуваннями. Тому важливо чітко окреслити етичні принципи використання ШІ в навчальному процесі, щоб гарантувати його справедливе, прозоре та відповідальне впровадження.

Потенційні переваги використання ШІ в освіті:

Персоналізація навчання: ШІ може адаптувати навчальні програми та матеріали до індивідуальних потреб, темпу навчання та стилю кожного учня. Це може сприяти кращому засвоєнню знань та підвищенню мотивації учнів.

Підвищення доступності освіти: ШІ може зробити освіту доступнішою для людей з обмеженими можливостями або тих, хто живе у віддалених районах. Наприклад, ШІ-системи можуть використовуватися для створення персоналізованих навчальних планів, надання додаткової підтримки учням, які борються з певними предметами, або забезпечення доступу до освітніх ресурсів у режимі онлайн.

Покращення оцінювання: ШІ може автоматизувати оцінювання завдань, звільняючи час вчителів для більш змістовної взаємодії з учнями. ШІ-системи можуть оцінювати не лише прості знання, але й складні навички, такі як критичне мислення, творчість та навички вирішення проблем.

Збільшення обсягу даних: ШІ може збирати та аналізувати великі обсяги даних про навчання учнів, що може допомогти вчителям краще розуміти їхні сильні та слабкі сторони, а також відстежувати їхній прогрес протягом часу. Ці дані можуть використовуватися для покращення навчальних програм, надання індивідуальної підтримки учням та визначення тих, хто потребує додаткової уваги.

Етичні міркування щодо використання ІІІ в освіті:

Упередженість алгоритмів. ІІІ-системи можуть бути упередженими, що може призвести до дискримінації певних груп учнів. Наприклад, ІІІ-система, яка використовується для прийняття рішень про те, хто буде зарахований до певного курсу, може несвідомо упереджено ставитися до учнів з певного походження або з низьким соціально-економічним статусом.

Привітність даних. Збір та зберігання даних про учнів повинні здійснюватися з дотриманням етичних норм і принципів конфіденційності. Важливо чітко пояснювати учням та їхнім батькам, які дані збираються, як вони використовуються та хто має до них доступ.

Автономія та контроль. Використання ІІІ може призвести до зменшення автономії вчителів і контролю над навчальним процесом. Алгоритми ІІІ можуть використовуватися для прийняття рішень щодо того, що вивчатимуть учні, як вони будуть навчатися та як їх оцінюватимуть. Це може призвести до того, що вчителі стануть просто виконавцями рішень, прийнятих ІІІ-системами.

Можливості етичного використання ІІІ в освіті:

Розробка чітких етичних принципів використання ІІІ в освіті. Ці принципи повинні ґрунтуватися на таких цінностях, як справедливість, рівність, прозорість та підзвітність.

Забезпечення прозорості та підзвітності ІІІ-систем. Це означає, що люди повинні розуміти, як працюють ці системи, які дані вони використовують і як вони приймають рішення.

Захист конфіденційності даних учнів. Збір та зберігання даних про учнів повинні здійснюватися з дотриманням етичних норм і принципів конфіденційності.

Підготовка вчителів до використання ІІІ в етичний спосіб. Вчителі повинні розуміти етичні аспекти використання ІІІ в освіті та знати, як використовувати ці системи відповідально.

Заохочення критичного мислення та цифрової грамотності учнів. Учні повинні вміти критично оцінювати інформацію, яку вони отримують від ІІІ-систем, та розуміти обмеження цих систем.

Використання ІІІ в навчальному процесі може мати значний потенціал для покращення освіти, але важливо використовувати його етично й відповідально.

Необхідно розробити чіткі етичні принципи та рекомендації для забезпечення того, щоб ІІІ використовувався на благо учнів, студентів та викладачів.

Література:

1. Danaher, John. Automate the Future: How Algorithms Will Change Your World, Work, and Everything. Penguin Random House, 2017.
2. Dignum, Virginia. "Responsible Artificial Intelligence: A Multi-Stakeholder Approach." In Artificial Intelligence and Society, edited by John Danaher, 1–17. Cham : Springer, 2018.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-44>

СВІТОВІДЧУТТЯ ВІЙНИ – ЄДНІСТЬ ЕТИЧНОГО ТА ЕСТЕТИЧНОГО

Семенюк К. С.

кандидат філософських наук,

доцент кафедри етики та естетики

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Війна – це випробування. Випробування для усього живого. Різок змінюється суспільний порядок, вибухає разом із першими ракетами. І починається усвідомлення того, що відбувається жорстоке руйнування твого мирного укладу існування, твого емоційного стану та духовних опор. Війна – це перебудова всіх цінностей, які були до війни, вихід із стабільного стану, межові ситуації, екстремальні умови які людина і суспільство ніколи не переживали. Але в першу чергу, війна – це емоції, переживання та відчуття.

Як зазначав Карл фон Клаузевіц «Позаяк війна є актом насильства, то вона неминуче заповняє сферу почуттів.» [1, с. 11]. Розбомблений раціональний світ постає як нове переживання і саме це дозволяє нам говорити про світовідчуття війни .

В сучасній філософській науці прийнято виділяти три рівні інтериоризованих світоглядних знань – світовідчуття, світосприйняття та світорозуміння світу як певної цілісності. Кожен з трьох названих головних світоглядних типів свідомості ґрунтується на всіх пізнавальних здатностях, цілісно притаманних людині. Однак на певному рівні світоглядного освоєння людиною дійсності пріоритетного, особливого значення набуває якась одна пізнавальна людська здатність, на іншому ж рівні ця здатність втрачає, як правило, домінантне